

Aziatische Hoornaar

Een ernstige nieuwe bedreiging voor de Europese honingbij.

Even kaderen ...

- Afkomstig uit zuidelijk en central Azië.
- Geïmmigreerd naar Europa via haven transport (Bordeaux – Frankrijk)
- Sinds 2016 waargenomen in België (Franse grensstreek).
- Sinds 2022 is er een zware aanwezigheid in onze provincie en België.

De levenscyclus

Foto's: Animal and Plant Health Agency (APHA), Crown copyright.

Wat is het probleem voor onze bijen ?

- Agressieve vleeseter, die zeer grote nesten produceert (veel individuen).
- Jaagt specifiek op honingbijen en andere insecten. Eet enkel het borststuk.
- Jaagt en belaagt, en vaak met meerdere hoornaars, een kast die gevisieerd wordt.
- In – en uitvliegende bijen worden afgevangen. Kast verzwakt, vliegt niet meer uit (stress), waarna de hoornaars in de kast dringen en de kast vernietigen.
- Europese hoornaars jagen minder specifiek en minder agressief op honingbijen. Ze jagen ook individueel.
- Bijenkasten die belaagd worden zijn op een paar dagen tot enkele weken, afhankelijk van de sterkte van het volk, vernietigd.

Wat is het probleem?

- Sedert 2016 aanwezig in België, West-Vlaanderen kent de grootste aanwezigheid, daar de hoornaar vanuit Frankrijk komt.
- Naast de honingbij vindt de Aziatische Hoornaar ook voedsel bij andere insecten.
  - 40% tot 60 % (platteland/stad) van zijn voedsel zijn bijen
  - 40% tot 60% (stad/platteland) van zijn voedsel zijn andere insecten: solitaire bijen, wespen, vliegen,...
- de Aziatische Hoornaar is een grote belager voor onze biodiversiteit in de wereld van onze insecten, onze bevruchters van diverse gewassen, bomen, struiken,...

Wat kunnen we eraan doen?

- Bestrijding van exoten is een overheidsaangelegenheid (bij wet). Agentschap Natuur en Bossen voorziet in bestrijding. Voor 2023 komt een nieuwe regeling betreft de coördinatie.
- Om Aziatische Hooraars te bestrijden zijn er drie fasen:
  - Spotting van AH moeren/werksters.
  - Traceren van het nest (of nesten).
  - Vernietigen van het nest.
- Enkel de laatste fase wordt overheidsmatig ondersteund. Dit is specialistenwerk !!!
- De eerste 2 fasen zijn zeer arbeidsintensief en worden nauwelijks ondersteund.

Spotten van AH werksters

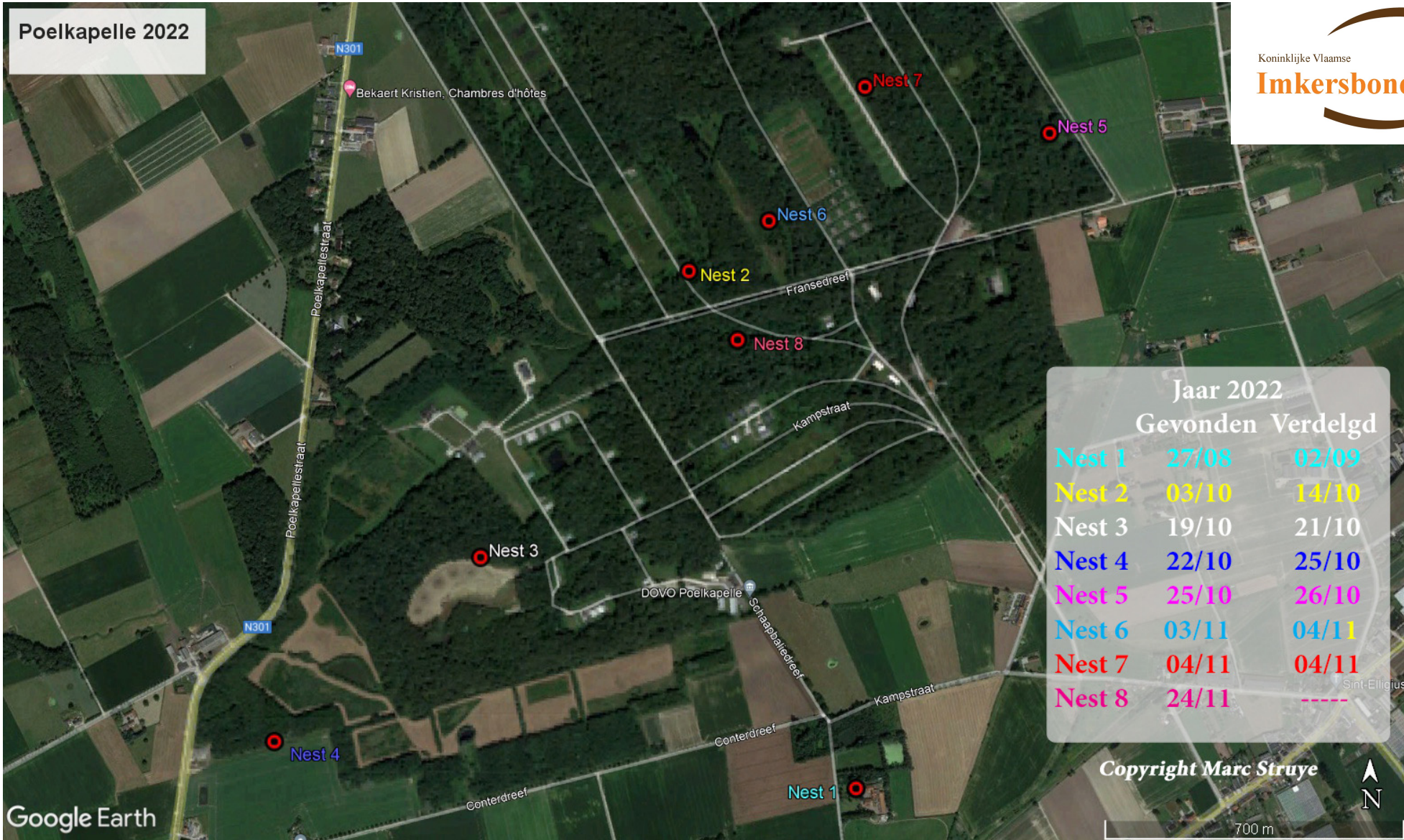

- In gebieden en op tijdstippen waar veel insecten aanwezig zijn.
- Primaire nesten soms kort bij huizen (dakgoten, voegen, tuinhuisje, vogelnestjes – soms ook in de grond).
- Kleur van de AH is duidelijk anders dan deze van de Europese.

Bijenkasten zijn bijzonder aantrekkelijk om voor de hand liggende redenen. Om AH bezoek te kunnen vaststellen, wordt gebruik gemaakt van een SELECTIEF lokkooitje.

Het lokken in zulk een kooitje gebeurt aan de hand van LOKSTOF.

Poelkapelle 2022

Google Earth

Copyright Marc Struye

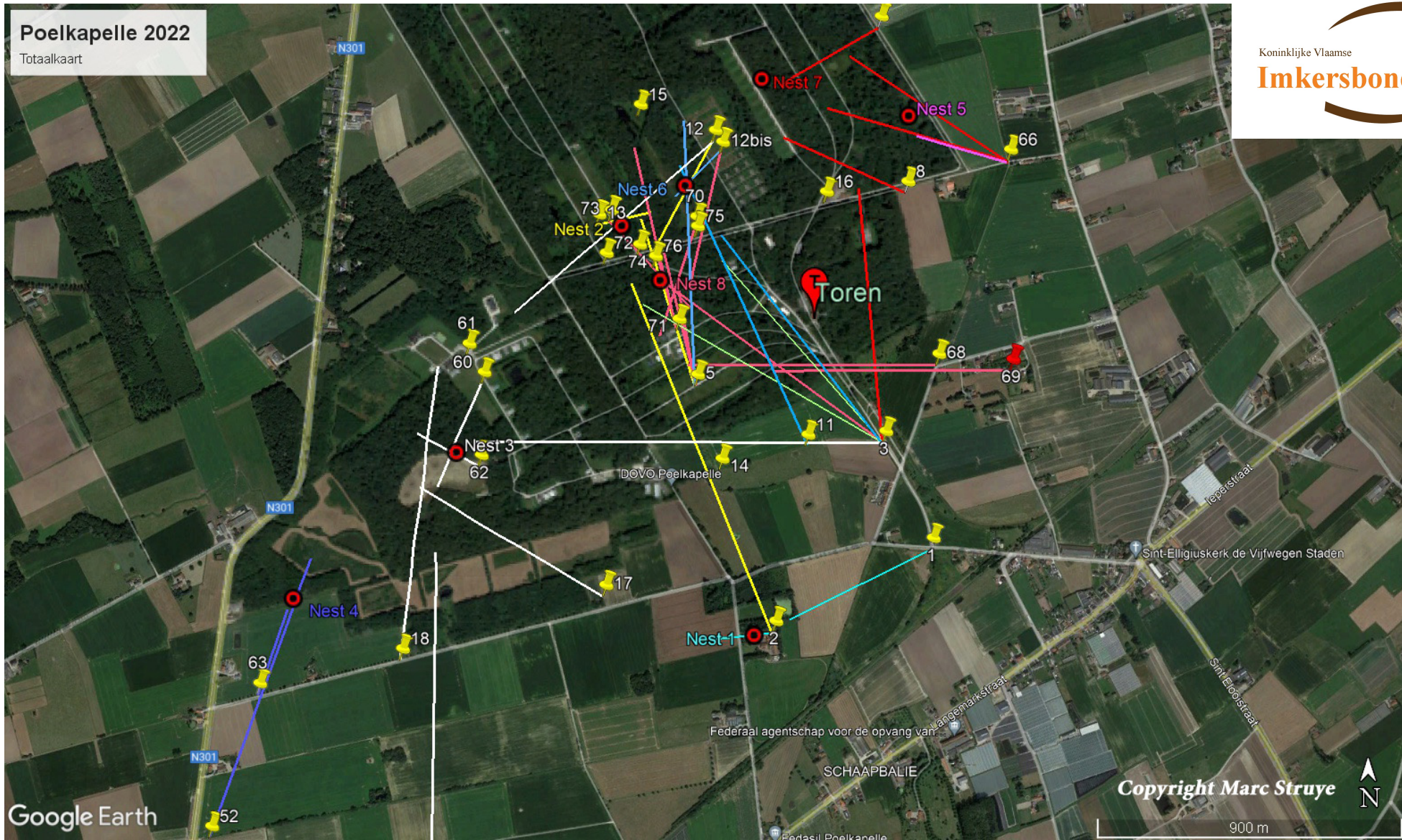

700 m

Poelkapelle 2022

Totaalkaart

Google Earth

Copyright Marc Struye

900 m

Traceren van nesten

- Merken van gevangen werksters.
- Loslaten van de gemerkte werksters:
  - In welke richting vliegt ze weg ?
  - Hoe lang duurt het vooraleer ze terugkomt ?
- Trianguleren van het nest aan de hand van meerdere spottings vanuit verschillende hoeken. (Kompas, verrekijker, kaarten,...)
- In 2022 zijn er in bv: Vlaams-Brabant 89 nesten getraceerd door samenwerking van naar schatting 110 imkers.
- Dit is slechts het topje van de ijsberg. Elk nest dat niet getraceerd wordt, produceert tot 500 koninginnen die in het najaar uitvliegen.
- Bij 95% verdelging verwacht men reductie in de populatie van 50% in het daaropvolgende jaar. (Prof. Martin)
- Herbesmetting vanuit streken met hoge overleving dreigt.
- Gemiddelde nodige tijd om een nest te traceren: 3 dagen tot 3 weken. Indien er veel nesten in dezelfde regio actief zijn, dan is traceren bijzonder moeilijk.

Traceren vervolg

- Om effectief en veel sneller te detecteren is elektronica nodig die via zending de Aziatische Hoornaar vangt, bezendert en via detectieappartuur de nesten opspoort; in 1 à 2 uur kans op resultaat.
- Dan kan worden overgestapt tot vernietiging.
- Vereist opgeleide personen: voorstel: 3 personen per provincie
- Officiële meldpunten waarbij de imker onmiddellijk kan melden ingeval een hoornaar wordt gespot.
- Officieel meldpunt: **vespawatch.be**

Zenderen

Zenderen: een AH wordt onder verdoving voorzien van een zender (tag). (AH weegt max.0,5 gram, de lichtste zenders wegen 0,15g)
Nadien wordt de AH terug losgelaten, en met een ontvanger/antenne volgt men de wesp die terug vliegt naar haar nest.

Voordeel: enorm tijdbesparend t.o.v. de wiekpotmethode
Nadeel: het prijskaartje ...

Copyright Marc Struye

Doelstelling in vernietigingsplan.

- Communicatie naar alle natuurliefhebbers om spotten efficiënter te maken.
- Samenwerking met locale besturen. Ophangen van selectieve vallen op openbaar terrein.
- Imkers voorzien van selectieve vallen. Imkers maken die zelf, maar de onderdelen moeten aangekocht worden.
- Smartphone app in ontwikkeling om communicatie tussen tracerende imkers te vergemakkelijken.
- Aankoop lokstof, vangkooitjes, lokpotten,... (>1 vangkooi per bijenstand; meerdere lokpotten.)

Verdelging van de nesten

Copyright Marc Struye

Enkele getallen (Vespa Watch)

Resultaat 2021 per provincie

- West-Vl: 86
- Oost-Vl: 84
- Vl B: 67
- Lim: 4
- Ant: 18

Resultaat 2022 per provincie

- West-Vl: 364
- Oost-Vl: 399
- Vl B: 328
- Lim: 40
- Ant: 100
- + 132 moeren gevangen in voorjaar

Kostenplaatje

- Opleiding traceerders/verdelgers (3 per provincie)
- Apparatuur voor detectie: zenders tot 70 euro per stuk, kan oplopen tot 300 à 400 euro afhankelijk leverancier; éénmalig te gebruiken
- Opsporingsapparatuur van 2000,... euro (afhankelijk leverancier)
- Verdelgings apparatuur en produkten
- Aangepaste beschermende kledij
- Transportkosten traceerders/verdelgers
- Verlies aan bijenvolken per imker niet in rekening gebracht en kan van 300 à 500 euro per volk betekenen.

Wij danken u voor uw aandacht.

Contactpersoon: Geert Meersdom of geertmeersdom@gmail.com tel: 0472/702 163
Voorzitter KonVIB Carmersstraat 87 8000 Brugge

.